

naj si pa kupijo svoj zvonec. Nadalje omenim tudi od naših prvaških fantalinov, ki imajo še mleko med zobmi, ki se pa nosijo in štimajo kakor bi bili že čelo črnsko vas kupili in si dovoljijo ob nedeljah z drugimi pošteni ljudmi norce delati in vsa oga ceniti, koliko bi bil v njih očesah vreden. Torej, vi farizejaki hinavci, izderiti bruno iz svojega očesa, potem šele glejte, da izderete pezdir iz očesa svojega bližnjega. Za danes dovolj! Gradiva ne zmanjka ako bi hoteli vsako stvar na beli dan postaviti... Takšni ste črnihi? Kar je cerkvena lastnina naj ostane v cerkvi ne pa ta bi se po krčmah v kakšne druge namene posojevalo. Ako ravno nisem domačija v tem kraju, vendar se mi zdi takšno postopanje teh prvaških smrkolinov naravnost ostdno in kaznivo. Ti pa, občinsko predstojništvo, pazi na to in odstrani škandale!

„Najboljše in najzdatnejše pridobitve so bile vedno duševne. Dajmo svojemu ljudstvu nekaj, kar mu nikdo drugi ne more dati: plemenito prostost in sigurnost osebe, razumu primerno pravico, duševno visokost in pravno moč“.

Heinrich Wastian.

Kranjska oholost, pa štajerska servilnost.

(Iz krogov slovenskih pisateljev.)

Mnogi, da rekel bi vsi slovenski listi, klerikalni, kakor napredni, nimajo za »Štajerca« drugih besed, kakor psovke in grajo in one ljudje, ki ga čitajo, smatrajo nekako že za nedostojne, da bi človek občeval z njimi, češ, da »Štajerc« piše same hujskarije in laži. Da, v središču srečne »Slovenije« se je osnoval že celo »Novi slovenski Štajerc«, ki hoče braniti celo slovensko krajino pred navalom tujcev, a to pa seveda s tem, da imenuje dostikrat belo to, kar je v resnici črno, da poje slavospev svojim pristašem in jih povzdiguje v deveto nebo, zanikuje pa mnoge očitne zasluge oseb, ki radi svoje vesti ne trobijo v njega rog. Ker pa je »Štajerc« le ogle dal o razne vrste lopovov in capinov in ker se po izreku Nik. Gogolja ne gre človeku hudovati nad ogledalom, ako ima lice grdo, radi tega je »Štajerc« primoran javno naštetj tem vstvariteljem »Slovenije« in ob enem kakor pravijo, »velike slovanske federacije« nekaj prav resnih besed, da si jih zapomnijo za zmerom in tako spoznajo vsi, koliko je vsaj glede štajerskih Slovencev vredno kranjsko figamstvo.

Poglejmo nekoliko nazaj v leta narodne sprobaje. Prvi slovenski tabor se je vršil v Ljutomeru, drugi v Zalcu in preteklo je precej časa, predno so se ganili Kranjci. Prvi slovenski dnevnik »Slov. Narod« je bil osnovan v Mariboru ter se je, dokler je bil tiskan v tem mestu, krepko potoeval za pravice Slovencev, ko pa se je preselil v Ljubljano, doprinašali so urednik in sodruzniki v njem takšne vratolomne skoke, da so si drznili v imenu napredka krstiti celo poglavarja sv. cerkve rimskega papeža z »izvrškom človeštva«. V očigled takšne pisave ni moglo biti drugače, moral je biti osnovan drugi slovenski časopis in pojavil se je »Slovenec« iz početka kot nežnatan list, ki pa se je razvil v dnevnik. Dokler je bil majhen, bil je pravičen tudi do Štajercev, ko je pa postal večji, postal je tudi ohol in njegovo pravico ljubeje je sedaj že tudi splošno znano. Človeku se zdi, kakor da bi bili na Kranjskem požgali že vse katekizme, vse sv. evangelije. — Toda še več. Kdo je bil osnoval »Slovensko Matico«? Zgodovina nam pove, da se je bilo zbralo kakih 40 slovenskih rodoljubov v mariborski čitalnici, ki so položili temelj za osnovo »Matiče Slovencev«, ki se je sicer potem porodila v Ljubljani. Bila je podpirana in negovana na vsa moč od Slovencev bivajočih na Štajerskem. Da se jim vkaže nekoliko hvaležno za težak svoj porod, je naumila, da hoče izdati potrebno in velepomembno delo »Slovenski Štajerc«. Izdala je res I. in III. zvezek, toda drugi je baje zgorel v ognju, četrtega pa, ko je natisnila že par pol, niti ni hotela izdati, ker bi bilo zoper njeno čast, ko bi morala v tem delu izreči zaslužen priznanje slov. pisateljem, bivajočim na Štajerskem. In pisatelj g. prof. Macun, ako ni hotel svoje, že naročene zgodovine književnosti štajerskih Slovencev sežgati, moral je izdati na lastne stroške, da je vendar slovensko-slovenski svet spoznal, da tudi na Štajerskem tjič še kak talent, ne pa samo na Kranjskem, kar bi bili gospodje pri »Matici« najraje utajili. Kaj je potem učinil odbor »Matiče Slov.« z izdelkom pisatelja Podravskega? Na Kranjskem bivajoč župnik č. g. Marešič, mu je doposlal v prevod roman H. Sienkiewicza »Z ognjem in mečem« in mu s v e t o obljubil, da hoče rokopis opiliti ter mu poiskati založnika. Štajerc-tepec je delal, delal in ko je bil pred gotov, ga je poslal delodajalcu, ki ga je tebi nič, meni nič zanesel »Matici«. Kmalu na to se je čitalo v časopisih, da izide to delo v založbi »Matiče Slovencev«. Ko pa pride ta oglas pred oči drugemu prelagatelju te povesti, ki je bil slučajno Kranjec, prinese tudi on že

post festum« svoj rokopis Matici in odbor je res našel dlako v jajcu, da je prvega odstranil, drugo »kolobocijo« pa odobril. A vse to iz same krščanske ljubezni do slovenskega pisatelja, bivajočega na Štajerskem. In kaj potem? Ker drugih odličnih mož, ki bi pa zasloveli po svoji darežljivosti do revežev, ali do slov. naroda, ni bilo, hoteli so proslaviti katerega od svojih rojakov; postavili so bronast spomenik Vodniku, ki je sicer prišel pri vladi v zamero, ker je proslavljal glede narodnosti Slovencev pravične Francoze, Slovenski narod na Štirskem ni imel nič zoper to; toda poznej so jeli nabirati in so tudi nabrali zdavno svoto, pravijo 75.000 kron, da so postavili bronast spomenik pesniku Prešernu, ki je očital genialnemu Stanku Vrazu, da je »slovenski uskok« in da »lakota slave blaga vleče pisarja drugega... Oni, ki se je znal tako izraziti o pravem Slovancu po duhu in krvi, je bil postavljen drag spomenik, medtem ko je bil očital poprej svojemu tovarišu pohlep po denarju! To je učinil oni Prešern, o katerem so pisali Rusi, da je s svojo pesnijo »Prebrisano dekle« napisal nekaj tako pohujšljivega, da se to celo mladini v roke dati ne bi smelo. Ker pa je pisal sudi par drugih velepomembnih pesnjak, kakor: »Ko brez miru krog divjam«, »Krst pri Savici«, »Oj Vrba, draga vas domača« in pa sonet »Memento mori«, torej Slovenci na Štirskem niso imeli nič zoper to, da se mu postavi spomenik, marveč so se še nekateri sami udeležili odkritja tega spomenika. Saj pravi nek stari rek: »De mortuis nil nisi bene«, torej ga bo za to, kar ni bilo prav, sodil Bog. Končno pa si domišljujejo brihtni Kranjci še nekaj drugega. Ker drugih odličnjakov ni baš pri roki, naumijo, da hočejo postaviti spomenik največjemu svetcu 15. stoletja prvemu razširitelju lutrovstva med Slovence, Primožu Trubarju. In da bo krona tega bristroumja še bolj svetla, podajo se še nekateri odlični možje na pot k bratom Slovanom ter jih ponižno lepo povabijo, naj pridejo ali že koncem tega meseca, ali pa meseca septembra na Slovensko, proslavljat odkritje spomenika, postavljenega od »Slovenec« v proslavo »protestanta« Trubarja. Večjega »testimonium pauperatis« si res Kranjci — oni ki to delajo in oni ki k temu molče — niso mogli podpisati. — Povedal smo s tem le nekaj kranjskih kozlov in zato: Sstrahovalcev in figamožev smo štajerski Slovenci že siti do grla. Punctum!

„Važnejše nego vsi državno-politični ukrepi in diplomatični sklepi je za obstanek države zagurjeni obstoj kmetijstva“.

Novice.

Kmetiska zveza, kje si? Pred meseci in tedni je ropotalo farško časopisje, da je bila groza. Mislili smo, da bodejo Korošec, Grafenauer, Benkovič in vsa ta čedna gospoda ministre kar dejansko napadli, ker se je govorilo o že sprejeti trgovinski pogodbi z Ogrsko. Minulo je par tednov in klerikalni listi so že tihi postali. Čudno! Kar je bilo preje slabo, to vendar čez noč ne more dobro postati? Ako sem bil pred tednom nasprotnik uvoza okužene srbike živine, potem vendar danes ne morem menjati svojega prepričanja. No, — pri klerikalnih izdajalcih je vse mogoče! Pri državno-zbornskih volitvah so tudi kričali, da bodejo proti avstro-ogrski nagodbi glasovali. Ali ko jim je Lueger palico pokazal, poskrli so se. Podobni so poslanci tistemu možakarju, ki beži pred ženo pod mizo, potem pa vpje: »Gospodar v hiši sem jaz!«... Torej, klerikalni izdajalci, v n z barvo! Kaj je z vami? Ali ste prijatelji srbskih volov? Ali ste pozabili svoje medene obljube? Ali je bilo vse le pesek v oči? Lažikmetiska zveza, na dan!

Slovenski judje! Hvala Bogu, zdaj imamo tudi že prvaške judje. Imeli smo jih sicer že preje, ali ti so bili krščeni in ne rezani in so bili najboljši kristjani na — jeziku. Največ pravko je seveda takih, da so na jeziku kristjani, v svoj žep judi, pri babah pa turčini... Ali nazaj k stvari: Ljubljanski listi poročajo, da so židovski brati Moskovič darovali 10 K za sokolski dom. Torej — prvaški liberalizem ima zaslobo in oporo pri raznih Mojzesih, Davidih in Absalonih... Dober tek!

Nemška šolska družba (Deutscher Schulverein) je imela v Binkoštih svoj glavni shod v Celovcu. Naše prepričanje je, da so nemške šole velikanska potreba za spodnje-štajersko in koruško ljudstvo. Zato tudi pozdravljamo delo te šolske družbe prav iz srca! »Schulverein« ima doslej čez 120.000 članov po celi državi. Na zboru je bilo zastopanih 481 podružnic z 63.641 glasovi in 668 delegatov z 1.523 glasovi. Celovške članice so darovale v pozdrav 1.000 K. Iz poročila je posneti, da je darovala dunajska občina družbi 10.000 K, nadalje g. Rohmann

v Bludovich 300 000 K. Skupni dohodki družbe nad 170 so znašali l. 1907 636 473 kron. Za Štajerske osrednje je »Schulverein« največ žrtvoval. Ustanovila pove nam dve novi šoli, prvo v Hrastniku in drugo za kmeta, Velenju. V Ljutomerju je otvoril novi otokraj. Končno vrtec. S pomočjo »Schulvereina« so dobili tajnik za v Slov. Bistrici novo nemško šolo. Podpirajo po mogoče je nadalje tudi nemško šolo na Pragerhaju, pred Mesto Celje je dobilo v šolske namene 90.000 K. Posestnik Za sv. Lenart v slov. gor. se je za prvi hip s pomočjo darovalo 30.000 K. Istotako dobi šola v Tempuh je bil pri Mariboru lepo podporo. Ednako se je pa ta dela vpiralo šolstvo na Koruškem in v drugih delih Dolenjske. Po glavnem shodu se je vršil izlet v Rokojski sprejela. dolino.

Iz Spodnje-Štajerskega.

Spoved in »Štajerc«. Posestnik v Sarni govori Alojz Segula je prišel pred kratkem k sv. Ma. bi področje mažu, da bi prišel eden duhovnikov njegovih govori je tmatu apovedati. Mož je naletel slabo. Kaplan kmeti, o hdehant ata ga takoj napadla, češ da bere »Štajerc« pjerca«. Prvič kaplana kakor dehanta prav razumno fosteno briga, kaj čitajo državljani, ki plačujejo kmetovih gšteno svoje davke, od katerih živijo i politične vneje z čiljoči farji. Kmet ne gleda nikdar farjem na prajo po lanukaj do oni berejo, čeprav se nahaja v farji posegelav veliko več neprimernega čitiva nego v kmetovih obnišah. Drugič je presneto malo krščanstva v zmanjanjetakem postopanju. Ako hočejo duhovniki apovedati je vedčilakega davati le tiste petoliznike, ki ne znajo samimisliti in so zato pristaši klerikalne stranke, — samipno, potem naj tudi klerikalci sami duhovnikoviplačujejo. Dokler pa plačujemo vsi duhovnikololiko časa morajo biti vsem na razpolaganje. Pa — amen!

Post... Nekaj čudnega se nam poročila ko bi ne poznali poročevalca, bi temu skoraj in verovali. Dne 3. junija se je blagoslovila nova cerkev v Teharjih pri Celju. V nedeljo pred blagoslovljenjem pa je duhovnik raz lice oznail, da se morajo farani — postiti, da sprejmejo vredneje knezoškofa dr. Napotnika. Ta se pač že vse neha! Mi vemo iz popolnoma nezaljubljen virov, da se škof čez to pridigo sam jezi. Naj se za škofov prihod tisti debeluhaj postijo, ki vedno toliko jedo, da so vsak dan bolj debeli. Ali od ljudstva zahtevati, da se zaradi škofovega prihoda posti, to je prevoč. Ra je, da je Mojzes staro-testamentske jude prišli da se postijo. Niso smeli svinjakega mesa jesti, kajti v vročih južnih deželah se kmalu pokran in postane zdravju škodljivo. Ali — danes so razmere vendar vse drugačne! Mi ne živimo v jutranji deželi, mi pa tudi ne moremo jesti dragih postnih rib, kakor klerikalci. Sicer pa je naš škof Napotnik pravi duhovnik, pred katerim treba klobuk sneti. Ali — postimo se za Boga in ne za — ljudi. Zato ima dr. Napotnik prav, da se jezi nad tistimi svojimi duhovniki, ki hočejo ljudstvo poneumiti in mu škodovati. Klerikalci in klerikalni farji naj se sami postijo. Potem ne bodejo imeli tako debelih trebušov kakor jih imajo danes...

Ustanovni shod kmetijske podružnice v Mestnju. Po trdnopolnim pripravljalnem delu ustanovila se je na Križovo v Mestnju kmetijska podružnica. V imenu pripravljalnega odbora pozdravil je kmetovalec Drogenig iz Kačjega dola vse navzoče in še posebej gen. tajnika F. Juvana ter pot. učitelja J. Belle. Na-to je na kratko povedal, zakaj da se snuje v Mestnju kmet. podružnica in katere naloge čakajo novi odbor. Končno je izjavil, da ker je že podpredsednik podružnice v Rogoški Slatini, ne more tudi v tej podružnici kot odbornik delovati, pač pa zagotovi kot navadni ud rad sodelovati in po možnosti pomagati. Nato preide na dnevni red in naznani prvo točko istega: volitev novega predsednika in odbora. G. župnik Gomilšek vzame besedo in želi, da se njegovi udje pred volitvijo sprejmejo, na kar se precej živahna debata prične. Vsestransko priznanje se sliši, ko kmet Drogenig izjavi, da med kmeti ni in ne sme biti strankarstva, ja da je to za kmeta pogubonosno. Končno se je v splošno zadovoljnost izvolil kmet Stefan Jukret kot predsednik, J. Kidrič stariji kot podpredsednik, Juri Kolar blagajnik in župnik Gomilšek kot tajnik, razen teh pa je še vsaka občina za zapupnikih zastopano. Po končani volitvi sprejeli so se še novi udje, tako da podružnica šteje

* Objavljamo ta dopis vkljub temu, da ne spada v okvirje našega lista. Dokazati hočemo z njim le dejstvo, da kriči naduto prvaštvo po visokih solah in vsem mogočem, svoje lastne redke pisatelje pa zlorablja in pušča poginiti v blatu. To naj boži »kultura«? Morda — pri kanibalih!